

u život vječni; dapače ovaj je natpis tako uređen, da se »svete tajne« (haec sacra) krsta i Euharistije ne rastavljaju strogo jedna od druge, nego se sve smatra s pravom kao *jedno jedinstveno otajstvo* i jedan jedinstveni suvisli obred. Prema predloženoj lekciji »baptismatis undam« glasilo bi dakle zadnji stih u doslovnom prijevodu:

»Odanle moćno pružaš vodu, valove krsne«; ili u malo slobodnijem, nu ipak točnom prijevodu (s obzirom na smisao riječi »potenter«):

»Otklen oplodiv vodu pružaš valove krsne«.

Doista i treći ovaj euharistijski natpis, makar se u prvi mah pričinio manje vrijednim, dubinom svoga divnoga sadržaja dostojno se stavlja uz bok nadgrobnim natpisima Aberkijevu i Pektorijevu, te poput njih spada na ono kamenje, koje i danas jasno i glasno viče: »Hosana Sinu Davidovu! Blagosloven, koji dolazi u ime Gospodnje!«

I. P. Bock D. I.

Po Mariji k Isusu.

Sveti Oci i stari crkveni pisci često ističu ovu misao: *Po Mariji k Isusu*. Tako carigradski patrijarha Proclus (u. 436) nazivlje bl. Djevicu »mostom izmed Boga i ljudi« (I. govor: pohvala presv. Bogorodice Marije). Često ističe istu misao i sv. Bernard, koji je toliko lijepa napisao o Majci Božjoj. Pogledajmo par navoda. »Već ste opazili« piše »da je kraljevska Djevica isti put, po kome je Spasitelj došao. Držeći se dakle puta nastojmo i mi, predragi, da se po njoj k njemu popnemo, koji je po njoj došao u našu bijedu. Daj da po tebi pristupimo k Sinu, o blagoslovena i puna milosti, roditeljice života, majko spasa, da nas po tebi dočeka, koji nam je po tebi dan. Neka kod njega tvoja svetost ispriča našu krivicu naše pokvarenosti. Gospodo naša, posrednice naša, odvjētнице naša, sa svojim nas sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporučī, svojemu nas Sinu izručī. Učini, o blagoslovena, po milosti, koju si našla, po prednosti, koju si zaslužila, po milosrđu, koje si primila, da koji se dostojao po tebi postati dionikom naše slabosti i bijede, neka nas i po tvome posredovanju učini dionicima svoje slave i blaženstva, Isus Krist, sin tvoj, Gospodin naš, koji je nad sve blagosloveni Bog u vijeke«. (Sermo 2. in adv. Dom. n. 5.). »Svom dušom, svim srcem i svīm željama poklonimo se ovoj Marija, jer tako hoće onaj, koji je htio, da sve imamo po Mariji. Tako hoće onaj, velim, ali za nas. U vjeru potiče, uzdanje jača, nepouzdanje uklanja, malodušne pridiže. Ti si se plašio pristupiti k Ocu, samom riječju uplašen hvataš se lišća: Isusa ti dade stoga za posrednika. Takav sin što ne će postići

kod takva Oca? Uslišat će ga Otac prema njegovu dostojanstvu, jer Otac ljubi Sina. Zar se plašiš, da i k njemu pristupiš? Brat je tvoj i put tvoja, u svemu je iskušan osim u grijehu, da bude milosrdan. Ovoga ti Marija dade za brata. No možda se plašiš i u njemu božanskog dostojanstva, jer je ipak ostao Bogom i ako je postao čovjekom? Hoćeš li da imaš odvjetnika i kod njega? Uteci se Mariji. Čisto je naimе čovječanstvo u Mariji, ne samo čisto od svake ljage, nego je čisto i izvrsnošću naravi. Bez sumnje bih kazao: i nju će Bog uslišati prema njezinom dostojanstvu. Jest, majku će uslišati Sin i Sina će uslišati Otac. Sinci, ovo su ljestve grješnika, ovo je moje najveće pouzdanje, ovo je razlog mojega ufanja« (Sermo in nativ. b. V. M. n. 7). »Premoćan je posrednik izmed Boga i ljudi, čovjek Isus Krist. No mi trebamo i posrednika za takva posrednika, a tu nam je najzgodnija Marija. Preokrutna je bila posrednica Eva, po kojoj je stara zmija i čovjeku uštrcala kužni otrov; Marija je pak premila, jer je dala protuotrov i ljudima i ženama. Prva je bila posrednica, da nas rastavi od Boga, a ova je da nas s njime pomiri. Što se, o slabi čovječe, plašiš pristupiti k Mariji? U njoj nema ništa mrko, ništa zastrašljivo: sva je blaga« (S. de 12 praerog. b. V. M. n. 2).

No u novije doba Majka je Božja tako rekavši u svom posredništvu preuzela na se neki posebni zadatak: *ona hoće da privuče ljude k euharističkom Isusu*. Ovo se vidi u lurdskim čudesima. U ovim naimе možemo razlikovat dva razdoblja: u prvom je čudesima oživljavala pouzdanje u Boga i u svoj zagovor, a sada evo i vjeru u euharističkog Krista (kada uvedoše euh. procesije). Da spomenemo čudesa, koja je liječnički ured u Lurdu samo lani zabilježio u svojim zapisnicima kao prava čudesa. Tako je *Marija Chevrel* ozdravila od upale potrbušnice (peritonite baccillaire), Eugenija Passot od piučne sušice, Ivka Dibon, Eugenija Couillette, Mandaljena Rouxel, Margareta Martel, Marta Gitten, Alica Jupille, Marcelina Gaillard, Margareta Deschamps od razne vrsti sušice, Lucijan Belhache od Pottove bolesti (mal de Pott lombaire). Mnogi su od tih ozdravili pri euharističkoj procesiji. »Annales de Lourdes« u siječnju ove godine opisuje čuderno ozdravljenje *Blanke Pontier* (iz Puyricarda u Francuskoj), koja je болоvala na Pottovoj bolesti (mal de Pott dorso-lombaire). Ona je u Lurd prispjela 12. rujna 1922., te su je ondje prenijeli iz vlaka u bolnicu. Te je večeri bila procesija s Presvetim. U času, kada je svećenik sa Svetotajstvom prošao mino nje, osjeti bolesnica jak potresaj u svojoj nutarnosti. Tada prestadoše sve njezine boli i muke.

Sestra Jelena iz redovničke kuće Notre-Dame de la Freille u Lillu (26, rue d'Angleterre) болоvala je na želučanom čiru (ulcere de l'estomac). Ona je nenadno ozdravila 26. kolovoza 1922. kod sv. Mise pred lurdskom pećinom. Kod nje je bila u 7 sati izjutra i automatično klekla. Za klečanja je čutjela silne boli u želucu. Iza podizanja diže se i taj tren iščeznu bol i bolest. Oba su ova slučaja

konstatirali liječnici u lurdskom uredu, a tako i ozdravljenje Celestine Brun iz Bessing Saint-Avoid (Moselle). Ona je bolovala od sušice u živčanim središtima. 8. rujna 1922. doniješe je pred lurdsku špilju. Bila je u besvjestici. Kada je došla k svijesti, preniješe je pred crkvu, gdje su za procesije bili poredani i drugi bolesnici. I tu je opet izgubila svijest i opet se osvijestila. Na početku je procesije osjetila silne boli u tijelu i osobito u glavi. U času, kada ju je svećenik blagoslovio s Presvetim, ispravi se ona na svojoj nosiljci saspa besvijesno, ali pade natrag. I opet se ispravi i pri tome opet dođe k svijesti. A tada iščeznu svaka bol; Celestina je ozdravila. Do 5 liječnika je konstatiralo potpuno ozdravljenje.

8. je oktobra 1922. Lucijan Belhache, nenadano ozdravio od Pottove bolesti. Taj je dan prisustvovao sv. Misi pred lurdskom špiljom i oćuti olakšicu bolesti, netom je primio svetu pričest. Poslije podne osjeti kod procesije novo uzbuđenje, kada je prolazilo Svetotajstvo mimo njega, i Lucijan opazi, da je nestalo svake bolesti.

I Dr. Bertrin (Kritična povijest događaja lurdskih, str. 362—3) donosi nekoja čudesa lurdiska u odnošaju s pres. Euharistijom. No ta su rjeđa bila do g. 1905. (dekreta Pija X. o sv. pričesti). Tako Bertrin opisuje nešto opširnije ozdravljenja G. Gargana i J. Foret. Prvi je čudесno ozdravio g. 1901. On je najedamput, u isti čas, kad je svećenik za procesije podigao prema njemu presv. Sakramentat — a dotada je ležao na nosiljci kao mrtvac, ustao ravno na noge i uskliknuo: »Ja sam ozdravio!« Slično je ozdravila i Julijeta Foret g. 1899. za procesije sa presv. Sakramentom (str. 396). Ovakovih događaja ima u zadnje doba sve više, t. j. mnogi ozdravljaju nenadano za vrijeme sv. Mise ili procesije s Presvetim ili kod pričesti, a da nijesu upotrijebiti ni obično kupanje u piscini.

Što je nakana Marijina u ovom postupku?

Od g. 1867. do g. 1903. prispjelo je u Lurd 4271 hodočašće i s njima pohodilo Marijino svetište 3,817.000 osoba. Lani je hodočastilo u Lurd 251.667 osoba; u basilici je ondje čitano 48.000 sv. Misa. Liječnički je ured posjetilo pretpošle godine 390, lani 475 liječnika. Cijeli se svijet amo stječe. Lurd je »kao kad padne kamen usred jezera Voda se uzbiba najprije u blizini; zatim se valjaju valovi sve dalje i dalje, dok najposlije ne dođu na kraj obalâ« (Bertrin ib. 108). Lurdiska su čudesa potresla čitave narode; ona su probudila na zemlji vjeru i ljubav k Bogu. Očevidno je za tim išla Božja Providnost; to je željela i eto postigla bl. Djevica. Sada se pak povećava broj čudesa u vezi s presv. Euharistijom. Ne pokazuje li nam time majka Marija na svog božanskog Sina? Ne kaže li nam glasno, koja je njezina želja u ovo doba? Ne veli li tim svojim postupkom: »Idite k euharističkom Bogu, njega ljubite, u nj se pouzdajte, on je vaš kralj?

U tome nas utvrđuje i ova činjenica o osnutku i početku Crkve. Iza uzašašća Isusova na nebo, veli sv. Luka u »Djelima apostolskim«. vratiše se apostoli u Jeruzolim, te »ovi svi jednodušno ustrajahu u

molitvi skupa sa ženama i Marijom, materom Isusovom«. (14). Crkva je kraljevstvo Isusovo na zemlji, nastavak Isusova djela na zemlji, i Marija sudjeluje u tom djelu pri osnutku; povijest nam pokazuje, da je sudjelovala u razvitku Crkve neprestano tijekom vijekova kao posrednica izmed ljudi i Boga, a o tome nam svjedoče i oni zasluženi nazivi u loretskim litanijama. U naše se dane evo širi sve više kult presv. Euharistije. I to ne može da bude bez Marije, naše mile posrednice. Na to eto i ciljaju, mislim mnoga novija lurdska čudesa, koja se događaju u svezi s presv. Euharistijom.

Povijest sv. pričesti.

Leon XIII. nazvao je sv. pričest mjerilom vjerskog života. Tako je povijest sv. pričesti u neku ruku povijest Crkve i nutarnja povijest crkvena. Tu ćemo povijest sada ukratko izložiti i podijeliti je u tri razdoblja: doba cvjetanja, doba opadanja, doba preporoda.

1. Doba cvjetanja.

(Prva četiri kršćanska stoljeća).

Pošto je Duh Sveti na Duhove sašao nad apostole, sastajahu se ovi, kako im je naredio Gospodin, i žrtvovahu svaki dan euharistijsku žrtvu. Kršćani su tom zgodom svaki put primali sv. pričest. Još su uvijek išli u hram, da tamo mole; no sastajali se i u nekim prostranim jeruzalemskim kućama te svaki dan žrtvovahu žrtvu Novoga Zavjeta. Pripovijeda nam to sv. Luka u »Djelima apostolskim« (2., 46): »I svaki dan bijahu jednako jednodušno u hramu i lomeći hljeb po kućama primahu hranu s radošću i u prostoti srca«. »Lomeći hljeb« — to je sv. Misa sa općom sv. pričesti. Uzimahu naime po primjeru Gospodinovu obične hljebove. Tijesto bi se umijesilo i razrezalo unakrst na četiri, šest ili više dijelova. Kad se ovako narezano tijesto ispeklo, hljeb bi se lako lomio na isto toliko komada. Taj je običaj vladao u Crkvi više stoljeća. Istom u 10. stoljeću uvedoše naše današnje male čestice. Ono što sv. Luka dalje kaže: »primahu hranu s radošću i u prostoti srca«, to se odnosi na zajedničke »večeri ljubavi«. Ova je bivala iza zajedničke žrtve i općenite sv. pričesti, a bogatiji bi poduzimali troškove. Činili su to s radošću i u prostoti srca. Bijahu preradosni i presretni, što uživaju neizmjereno blago mesijskog carstva, što su jedno sa Isusom Kristom i Ocem nebeskim, što su to jedinstvo po sv. pričesti svaki put učvrstili i što su bili u zagrljaju ljubavi sa božanskim Spasiteljem. Zato su i bili jedno srce i duša, kako dalje piše sv. Luka (4., 32.): »A u zboru onih, koji vjerovaše, bješe jedno srce i jedna duša«. »Posve